

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 10.

Lund Oktober

1845.

I. Korrespondens.

Öfver de i särskilda trakter af Sverge i år företagna Botaniska resor. Ur bref från Prof. E. Fries.

Luleå Lappmark besöktes innevarande sommar af Herr Professor C. P. Wahlberg, jemte Studeranden Anderson, hufvudsakligen i entomologiskt afseende, men äfven af vexter gjordes i Qvickjocks trakten en rik skörd, hvaribland flera de sällsyntaste, t. ex. *Arnica alpina*, *Antennaria carpathica*, *Rubus castoreus*, m. fl. Som ny för Svenska Floran anmärktes *Carex bullata lævirostris*. Af *Stellaria juncea* insamlades äfven talrika och sköna exemplar, hvilka göra sannolikt att denna utgör en från *St. graminea*, hvarunder vi i Nov. Mant. III up-tagit den, verkligen skiljd art.

Jemtlands vestliga fjällar besöktes af Herr Stads-Notarien Beurling från Stockholm och Studeranden Lagerheim, Oviksfjällen undersöktes af Studeranden C. Backman. Båda insamlade en rik skörd; de förre funno på Åreskutan *Salix pyrenaica helvetica* eller *S. ovata* Ser.; den sistnämnde antecknade flera märkvärdiga stationer, t. ex. för *Ranunculus lapponicus*, *hyperboreus*, o. s. v. Samlingen är ännu icke till Upsala anländ.

Ångermanland undersöktes af Herr Mag. P. Engman i Hernösand, som vid Ångermans-elfven i Bjerträ Socken up-täckte den sköna, för Svenska Floran nya *Glyceria remota*. Under en resa i sällskap med Stud. Berlin till det natursköna Tåssjöberget (på Lappska och Jemtlandska gränsen) insamlades *Botrychium virginicum* i oförliknelig prakt. *Salix canescens*

är jemte den ursprungliga *S. majalis* med glatta kapsler af Herr Engman uplåckt i granskapet af Hernösand.

Dalarne besöktes af Herr Kandidat Sæve, som med Herr Clasons ledning samlade *Epipogium aphyllum* på det gamla vextstället. Öfver Dalarnes vegetation hafva vi nu erhållit en ypperlig öfversigt i den af Herr Häradshöfding Kröningsvärd nyligen utgifna *Flora Dalekarlica*, ett resultat af mångåriga resor och forskningar i denna provins. Häri äro äfven uptagne de fynd, som Hr Liedström gjort under sina resor i de aflägsnaste delar af provinsen. I år har denne besökt Transtrandsfjällen.

Roslagsskären äro undersökta af Herr P. C. Afzelius, synnerligast trakten kring Grisslehamn, der *Ranunculus cassubicus* finnes i största mängd och yppighet. Föröfrigt anmärktes i dess skär *Batrachium marinum* (som af de flesta, hvilka botaniserat vid Östersjöns kust, blifvit hemförd), *Angelica litoralis*, *Silene viscosa* m. fl. *Brassica Rapa* L. är i denna trakt mycket ymnig och vild bland säden, och af stamformen *Br. campestris* förekomma tvenne utmärkta varieteter.

Westmanland besöktes af mig som hastigast under en undersökningsresa med Akademiens Landtbönder i provinsen. Jag hade derunder tillfälle noga undersöka *Alopecuri nigricantis* veri från *Al. pratensis* helt och hållet afvikande vegetation, hvarigenom den på 100 lots afstånd lätteligen urskiljes, — samt anmärkte *Scutellaria hastifolia*, samt vid Strömsholms Stuteri stänglar af en alldeles förtorkad *Fedia*, som till frukten afviker från våra kända svenska arter.

I *Södermanland* har Herr Mag. Ringstrand fortsatt sina rastlösa forskningar. Utom en mängd intressanta lokaliteter har *Salix holosericea* (ny för Skandinavien flora) blifvit insamlad vid Nyqvarnsbruk, der den väl troligen är ursprungligen planterad men förekommer i mängd. — Sistlidne år insamlades mycket sparsamt vid Gripsholm en *Potentilla*, intermediär imellan *P. intermedia* L. och *P. inclinata* Vill., men är i år noga och förgäfvets eftersökt. Bland flera intressanta af Herr Inde-

betou insamlade vexter befinner sig äfven *Calamagrostis strigosa* Htn 3 (non Wahl.), som är mycket utmärkt, en medelform mellan *C. Halleriana* och *C. silvatica*.

Från *Gottland* har Studeranden Westöö medfört betydliga insamlingar, äfven af *Scolopendrium*; bland annat förekommer en med *Alopecurus agrestis* närmast beslägtad art, hvaråt vid ledighet skall egnas närmare undersökning.

I *Östergötland* har Studeranden H. Holmgren fortsatt sina undersökningar i den genom dess förra uppsatser väl kända Motala-trakten, som erhållit flera nya rekryter, t. ex. *Carex paniculata*, *sparsiflora* (snarare varietet af *C. vaginata*, än af *C. panicea*) m. fl. Särdeles intressant är *Juncus atratus* Krock. (Det är till denna som *J. nigritellus* Don hörer enligt äkta engelska exemplar och ej till den form af *Juncus supinus* dit den oriktigt blifvit öfverförd). Herr Holmgren har tillika meddelat mig *Schedonorus erectus*, insamlad vid Marmorbruket, och från Linköpingstrakten en *Gagea stenopetala* med *tvenne* rotblad, enblommig stängel och kortare kronblad liknande *G. bohemicæ*. Nämnde *Gagea* är beskrifven som egen art af Fingerhuth.

Semper aliquid novi e *Vestrogothia* & a Mathesio! Under min resa genom *Vestergötland* denna sommar, hvarunder några ännu icke tillräckligen granskade vextformer insamlades (*Carex undulata* Kunze liknar fullkomligt en form af *C. pallescens*, som insamlades på Billingen) hade jag det nöjet sammanträffa med Herr Mathesius i Skara. Ej långt ($\frac{1}{4}$ mil) från Skara var *Moricanda arvensis* funnen på en åker, men geografiska förhållanden motstrida allt för mycket dess uptagande som inhemska vext. *Orobanche Cirsii* var äfven i år insamlad; men det märkvärdigaste fynd var *Iris siberica* som efter upmaning och hänvisning af Studeranden N. J. Vetterqvist blifvit af en ung Litzén i en stor kärrtrakt vid Larf (äldsta vextstället!) återfunnen; den lär der blomma i stor mängd.

Skåne är i år besökt af Kammarherren Baron Gyllenstjerna, som ännu icke är återkommen. Enligt ingångna un-

derrättelser har *Asplenium Adiantum nigrum* i år blifvit funnen öfver hela Kullaberg, och särdeles frodig i Bokskogen. *)

Magr Areschoug har en längre tid af sommaren vistats i *Norra Bohuslüns* skärgård för att fortsätta sina algologiska undersökningar af denna kust, åt hvilka han nu under flera år egnat en del af hvarje sommar. Ehuru fördelaktig väderleken än var för sådana forskningar, hafva de dock ej lemnat honom särdeles mycket nytt, hvilket tyckes visa att hans ihärdighet uttömt hafvets skatter.

Norra Halland undersöktes af Kniggeanska Stipendiaten Mag. Sieurin, som derunder anmärkte flera dels för Hallands Flora nya arter t. ex. *Rubus thyrsoides*, dels flera märkvärdiga stationer. *Valeriana sambucifolia* är numera en gemen vext. *Atriplex crassifolia*, den praktfullaste arten i detta eljest plebejiska slägte, fans särdeles ymnig och luxurierande i Onsala trakten. *Rosa inodora* samlades flerstädes och *Zanulichellia polycarpa* återfans, men likväl endast på gamla vextstället.

Under mitt vistande i *Varberg* fortsatte jag, så mycket min vacklande helsa tillät, mina undersökningar af dess omgivning, ehuru nu mer föga nytt återstod. Som nämnde stad är en af våra berömdaste Badorter, som årligen besökes af Botanister, skall framdeles meddelas till dessas tjenst en speciel anvisning på nejdens intressantaste växter, emedan Botanisten vanligen söker sitt sällskap i fria naturen. Här skola vi anteckna blott några nya observationer som för Svenska Floran kunna ega allmännare intresse.

Tragopogon porrifolius finnes i stor mängd på strandklipporne bakom *Varbergs* slott. Dess tidigt slutna blommor må förklara huru den förra gångerne kunnat undgå mig.

Rhinanthus major v. apterus var vid *Varberg* ymnig och dess der vanligen rödbruna blomskärm gäfvo den utseende af *Melampyrum ärvense*.

Af *Raphanus maritimus* funnos några exemplar på stran-

*) Se vidare Utg. tillägg vid slutet af denna artikel.

den. Roten till form och smak fullkomligen lik en Radis, men i min öfvertygelse är den endast en hienn form af *R. raphanistrum*, motsvarande *Br. Rapa*. I strandåkrar fans *R. Raphanistrum* stundom foliis interrupte pinnatis.

Sagina maritima Engl. Bot.!, som endast fans på fuktiga, mycket salta ställen vid hafvet, afviker vida mer än jag förr förmodat från *Sagina stricta*, som mest vexer på torra ställen och därför hastigt, före midsommar, försvinner. *S. maritima* deremot tillvexer och blommar hela sommaren och inpå senbösten, liksom *S. procumbens*. Orsaken härtill är, att den liksom *S. procumbens* har en vegetatio indefinita d. v. s., att den i centren har en vanligen steril bladrossett, utaför hvilken oafbrutet tillvexa nya stänglar, vanligen nedliggande, men aldrig rotsläemde, eljest lika *S. procumbentis*. Central-rossettens blad äro tydligen cilierade, och de före blomningen slaka blomskäften äro finludna, men blifva afblomstrade uprätta, som den vanligare *S. strictæ*.

Lepigonum medium är kring Varberg den ymnigaste arten, som frodigare utvext äfven får plattade grenar. Bland flera 1000 frön fans intet enda här med ringkant; hvilken åter aldrig saknades hos *L. salinum*, hvilken endast fans i de yttre skären.

Rosa collina fans imellan staden och slottet, blandad med *R. canina*, här i hög grad utmärkt af sina hängande frukter, som på *R. canina* voro uprätta. Bladen variera, som Koch anmärker, liksom på *R. canina*, enkelt, dubbelt sågade hvaruppå ingen vikt ligger. Men den i Herb. Norm. VI lemnade form närmar sig mera till *R. tomentosa* vera (non Succ.).

Af *Epilobium palustre* finnes vid Varberg en utmärkt storblommig form, analog med *E. rivulare*. *E. virgatum* var upptäckt af Kand. Johnson vid Hvalinge och vi skulle önska att de, som betvifla dess skillnad från *E. tetragonum*, der hade tillfälle se den lefvande. Allt hvad man i mellersta och östra Sverge tagit för *E. virgatum* förmodar jag endast vara en form af *E. tetragonum*. (Herr Kandidat Johnson meddelade flera intressanta stationer från trakten af Hvalinge).

Rumex acutus eller *cristatus* är kring Varberg ymnig och högst karakteristisk. *Polygonum Persicaria minus* fans i år utan gräns sammanflyta med *biformis*.

Atriplex prostrata är, synnerligen i yttre skären, allmänaste arten af släktet. Det lyckades mig i år finna bestämda karakterer, hvarigenom denna art skiljes både från *A. hastata* L. och *patula* L., med hvilka båda den synes sammanflyta efter bladformen. Från *A. patula* skiljes den genom bladens form och den nedre utdragna sido-tanden, som alltid går rakt ut (ej framåt riktad); från *A. hastata* genom små svarta släta glänsande frön, som hos *A. hastata* äro dubbelt större, opaka, skrynkligt-sträfvä. *Atriplex microsperma* Waldst. Kitaib. sammanfaller troligen med *Atr. prostrata*, som på salta ställen får köttiga purpurröda blad.

Triticum laxum torde i allmänhet sammanflyta med *Tr. repens*, ty utom de fina hårpunkterne efter nerverne har den ofta en eukel rad af längre hår och på Billingen fans vid Sparrsäter en ren *Triticum repens* med bladbeklädnad af *Trit. junceum!*, utan längre hår. Men på Getterön fans en välskild form af *Tr. laxum*.

Åtskilliga andra vexter, under sommaren insamlade, har icke ännu varit tillfälle närmare undersöka. De intressantaste resultatet lemnade likväl mina historiska forskningar öfver Hallands förra vegetation. På detta ställe vill jag med afseende härpå allenast anföra, att den utanföre Varberg belägna väderbitna Getterön, der nu knappast en fotshög planta framkommer, ännu år 1596 var betäckt med yppig ekeskog. Nyaste forskningar i det inre af Ryssland hafva ock lärt att stepperna fordom varit skogbevuxna. Vi hafva således en mängd nya fakta till bestyrkande af de grundsatser, hvilka vi uttalat i den bland Botaniska utflugter uptagna afhandlingen om vexternas fädernesland.

Sedan föregående i början af månaden anlände har Prof. Fries i ett sednare bref meddelat, att Kandidat Ångström, som i sommar i sällskap med Magister Nylander på Cesare-

vitsch Alexanders bekostnad, berest Ö. Finland, Ladogas, Onegas och Hvita hafvets kuster ända till Kandalax, lyckligen återkommit till fäderneslandet. Denna resa har icke varit mindre skördrik än Herr Nylanders förra, hvarom fullständig berättelse säkerligen begärligen afvaktas. Blott för att stegra nyfikenheten nämne vi *Ligularia siberica* och *Carex disperma*.

Tillägg af Utgifvaren.

Såsom tillägg till föregående meddelanden vill Utg. här kortligen redogöra för de botaniska forskningar, hvilka under sommarens lopp anstälts i Skåne, såvidt de kommit till Utgifvarens kunskap. Dessa äro tyvärr hvarken så omfattande eller intressanta, som man kunnat önska, men de visa dock att det botaniska lifvet icke här i provinsen är rent af utdödt och vi böra hoppas, att det skall med sin fordna kraft och ifver åter framträda.

Studeranden Borgström har under årets lopp besökt dels Hven, dels kusten åt Cimbrishamn och Ystad. På förra stället sökte han förgäfvos *Thalictrum flexuosum* b, men deremot fann han på St. Ibbs kyrkogård några stånd af en annan *Thalictrum*, som dock ännu saknade både blommor och frukt samt således för närvarande ej med säkerhet kunde bestämmas. — Blandad med den vanliga större formen af *Prunella vulgaris* med violetta blommor vexte en liten i flera hänseenden utmärkt. Hela vexten vida mindre och till alla delar mera sträf än den vanliga; skärm och blomfoder gröna; blommorna små, hvita, med ljusröda ståndarknappar; den rad af hår, som på den vanliga formen förefinnes ofvaupå kronans öfra läpp, saknas på denna, hvilken synes vara densamma med *Pr. parviflora* Poir., Lej., hvilken anföres i Mert. & Koch Deutschl. Fl. 4 sid. 335. — *Lamium incisum* var högst ymnig, allmännare än *L. purpureum*; *L. intermedium* förmärktes deremot icke. — Af *Bromus mollis* förekom allenast en enkel form, fullkomligt analog med *Br. pratensis* var. *simplex*. — I Ystadstrakten anmärktes *Fedia olitoria* β. *lasiocarpa* Koch vid Krageholm, hvaromkring

Valeriana sambucifolia var högst allmän, hvilket äfven är förhållandet kring Heckeberga sjö. — *Melissa officinalis* vexte på stengärdesgårdarne kring Ystad, säkerligen förvildad. — *Juncus balticus* var. *minor* (*J. inundatus* Drejer) vexte på stranden vid Ystad blandad med den vanliga större formen; några egentliga öfvergångar förmärktes här ej. — Föröfrigt har Hr Borgström anmärkt *Geranium pratense* på kyrkogården i Dalby, och här vid Lund en *Bromus*, möjligen en form af *Br. arvensis*, ehuru den i åtskilliga delar derifrån afviker; ännu mindre passar den in på *Br. patulus* sådan den beskrifves i Mert. et Koch Deutschl. Fl. Tiden har dock ännu ej tillåtit att vederbörligen undersöka denna, lika så litet som åtskilliga andra under sommaren insamlade anmärkningsvärda former. — Hr Borgström studerar äfven med ifver mossorna och har bland dem gjort åtskilliga fynd, för hvilka en annan gång skall redogöras.

Magister Dybeck fortsätter alljemnt sina bryologiska forskningar, om hvilka Utg. dock ej ännu erhållit några speciellare underrättelser, utom den, att Hr Dybeck på en exkursion åt Hallandsås funnit *Hookeria lucens*.

Redan i ett föregående nummer har Utg. anfört en del af de anmärkningsvärdare vexter Hr Lilja observerat kring Billinge.

Utgifvaren, hvilken tillbragt en del af sommaren i trakten af Gudmundtorp, har bland andra iakttagit följande vexter: *Avena intermedia* Lindgr. kring Pugerup allmän bland *Av. fatua*, hvarifrån den synes väl skiljd; *Poa sudetica* sällsynt vid Pine-lierna midt emot vägen till Orup ungefär 60 steg nordost från Kungskällan, kring hvilken *Carex paludosa*, *Glyceria plicata* Fr. (i hela trakten högst allmän och utmärkt), m. fl. vexta i utmärkt frodighet; *Carex silvatica*, *remota*, *fulva*, m. fl. allmänna; *C. Öderi* Ehrh. mindre allmän. *Rubus fruticosus* allmän, men *R. discolor* Weihe sällsynt kring Pugerup; af *R. cæsius* förekomma flera former, som torde förtjena närmare upmärksamhet. *Potentilla procumbens* Sibth. allmän och frodig kring Pugerup, ofta blandad med *Galium saxatile*; *Cardami-*

ne hirsuta clandestina och *silvatica* här och der i bokskogarne ofta blommande ända till slutet af Augusti; *Gentiana Pneumonanthe* så väl vid Pugerup, som vid Fogdarp i Bosjöklosters socken; *Mentha sativa* ej sällsynt särdeles bland potatis kring Pugerup; *Epilobium tetragonum* i Gudmundtorps by sällsynt; *Sedum purpurascens* Koch nära ett torp vid gångstigen mellan Pugerup och Wemberga, men hvarest allenast en enda tufva anmärktes vid en stenmur, måhända från början planterad; *Sison inundatum* vid gångstigen mellan Brostorp och Pugerup jemte *Oenanthe fistulosa*; *Centunculus minimus* och *Radiola millegrana* sällsynta; *Platanthera chlorantha* allmännare än *Pl. bifolia*; *Aspidium cristatum* Sw. sällsynt; *Struthiopteris germanica* allmän; *Elechnum boreale* högst sällsynt i en björkdunge mellan Gudmundtorp och Pugerup; andra att förtiga. När tiden medgifvit ett närmare granskande och jämförande, skola måhända några fytografiska anmärkningar lemnas rörande såväl flera bland de i sommar samlade som en del andra vexter. — Här vid Lund insamlade jag i lergropar en alldeles ovanligt småblommig form af *Batrachium aquatile pantothrix*, måhända *Ranunculus paucistamineus* Tausch; tätt utmed i andra gropar, ja till och med i samma grop vexte den vanliga *Batrach. aquatile*, utan att någon öfvergång visade sig.

Studeranden J. W etterqvist (densamme, som föranledt återfinnandet af *Iris siberica* vid Larf) har benäget meddelat en upgift på några sällsyntare vexter under sednaste åren funna i Vestergötland och nya lokaler för andra; Utg. vill begagna detta tillfälle för att derur här anföra följande: *Stipa pennata* funnen vid Vahltorp i Stenstorps församling, *Eriophorum alpinum* i Larfs sockn, *Echium vulgare* vid Agnelstad nära Falköping, *Selinum Carvifolia* vid Vahlberg i Larfs sockn, *Anemone vernalis* i stor mängd på Larfs hedar, *Litorella lacustris* Lida ån nära Algutstorps gästgifvaregård; *Betula nana* omkring Tosseryds sjö i Vånga församling af Vestergötland, och i Dumme mässe i Småland; *Pinus Abies* β . *viminalis* fyra träd i skogen vid Mulseryd i Småland; allmogon, som kallar trädet för Tysk gran, äfven Jegran, hade inflyttat ett på kyrkogår-

den; alla förutnämnda hade Hr Wetterqvist sjelf anmärkt, äfvensom *Pyrola umbellata* vid Påarp i Elfsborgs län; denna sistnämnde var äfven af Hr Löfvenskjöld anmärkt vid Bugatorp i Hassle församling i Vestergötland. — Stud. O. Hammar har utom andra vexter samlat *Fedia dentata* på Kinnekulle och *Capsella petræa* Fr. på Vistberget nära Ulricehamn, i hvilken trakt han äfven säger sig hafva funnit *Arenaria gothica* Fr.

II. Utdrag ur utländska arbeten.

Instruktioner o. s. v. af Quetelet och Spring.

(Slut fr. N:r 8).

Hr Spring ansåg att, i fråga om de årliga perioderna, iakttagelserna borde utsträckas något längre och han har på följande sätt framställt sina åsikter:

De hithörande botaniska observationerna måste indelas i 2 klasser. *Första klassen* innefattar iakttagelser, som afse hela ett lands flora, och således måste sträcka sig till ett stort antal vexter. — Lifvet hos hvarje vext företer, åtminstone i vårt icke-tropiska klimat, tvenne stora perioder, hvilka stå i närmaste sammanhang med vår planets årliga omlopp, med medeltemperaturens höjd och med årstidernas vexlande följd, och som bättre än något annat fenomen karakterisera klimatet och året; dessa äro vexlingen mellan *vintersömnen* och hvad man skulle kunna kalla den *verksamma vegetationen*. — Säkerligen skulle en mängd intressanta frågor och problem blifva lösta, om man på en gång kunde stödja sig på ett betydligt antal hithörande lika observationer, helst om man vore i tillfälle att jemnföra dem med resultaten af meteorologiska iakttagelser. För att här anföra allenast en sådan fråga, skulle det säkerligen vara af intresse att kunna bestämma, om den medeltemperatur, som om hösten medförer *vintersömnen*, är lika med den som om våren slutar densamma. — Det kan ej nekas, att dessa båda perioder äro svåra att observera i fråga om *ettåriga* vexter; men om man likväl antecknar tiden, då de första bladen visa sig ofvan jord, och den då vexten börjar vissna, hvilket vanli-

gen angifves genom fröns utsläppning, så vore detta nog för att bedöma varaktigheten af den verksamma vegetationen. Af samma grund är det i fråga om cerealierna af vigt att ej blott angifva skördetiden, utan äfven när man om höst eller vår sår. — För tvååriga vexter äro de ofvannämnda två perioderna redan lättare att iakttaga; de noggrannaste resultaten erhållas dock genom de dikotyledona trädslagen. Man måste dervid bestämma följande tidpunkter: 1:o *Safvens upstigande om våren*: ett fenomen, som aldrig kan undgå botanisten, emedan det karakteriseras genom flera sekundära företeelser såsom knopparnas svällning, afsöndring af egendomliga safter, o. s. v. 2:o *Bladens färgförändring om hösten*, hvarigenom vintersömnens början angifves, enär färgförändringen ej är något annat, än en verkan af uphörandet af assimilationsfunktionerna i vextcellerna. — Man måste således för det möjligen största antal vexter anteckna:

1: safvens upstigande om våren, och såsom sekundära perioder:

- a) löfsprickningen,
- b) blomningen.

2: vintersömnens början, för ettåriga vexterna betecknad genom frö-släppningen, och för de dikotyledona träden genom bladens färgförändring; såsom sekundär period antecknas

- c) bladfällningen.

Iakttagandet af dessa trenne sekundära perioder har ett blott underordnad systemål neml. dels att tjena som kontroller för observerandet af de två hufvudepokerna, dels att fullständiggöra detsamma i fråga om sådana vexter, hos hvilka dessa hufvudepoker äro svåra att observera; ty dessa tvenne stora perioder måste betraktas såsom förnämsta och hufvudsakliga syftet för denna första klass af iakttagelser. — För att kunna utsträcka dessa till ett betydligt stort antal vexter, hvilket är nödvändigt för att vinna en god karakteristik af ett lands flora, torde man ej kunna begära en upgift om mera än upgifva fem utvecklingsepoker. — Hithörande iakttagelser kunna endast an-

ställas af dem, som äro föreståndare för en botanisk trädgård, eller ock af pligt eller lust föreläsa regelmässiga botaniska exkursioner.

Den andra klassen. Man inskränker sina iakttagelser till ett litet antal väl valda växter, men gifver dervid akt på alla vegetations-fenomener. Härvid bör följande anmärkas:

1. Det tyckes vara af stor vigt, att man icke allenast antecknar tidpunkten för blomningen, löfsprickningen, o. s. v., utan ock huru länge hvarje af dessa perioder fortfar: ty denna sista omständighet bidrager måhända väsendtligare än den förra att karakterisera klimatet och året. För att kunna erhålla en sådan karakter måste man så mycket som möjligt mångfaldiga de tidpunkter man har att observera och framför allt särskildt angifva tiden, då t. ex. den första blomman visar sig, och den då blommorna allmänt utvecklade sig på en vext.

2. Det synes vidare också vara af intresse att noga observera en viss bestämd blomma, som man på hvarje vext särskildt utvalt, samt angifva tiden för dess utveckling och öfverblomning. Så inträffar det t. ex. att cerealierna under ett år tidigt drifvit blommor, men att skörden ändock inträffar sent. Orsaken är ofta dertill regnig väderlek, som fördröjer fekundationen, oaktadt blomman tidigt varit fullt utvecklade.

3. Då tidpunkten för fekundationen hos flertalet bland växterna är svår att iakttaga, torde det vara ändamålsenligt att med större omsorg afse de fenomen, som uppkomma af befruktningen, och anteckna tiden då följderna af denna lifsakt bli märkbara, d. v. s. blomans kolorit börjar förlora sig, blomkronan förvissnar, ståndarne affalla eller förtorka och fruktämnet börjar svälla.

4. Det är omöjligt att i fråga om knopparne bestämma tiden för bildningen; det synes dock vara af intresse att åtminstone för några bland de viktigaste träden angifva, huruvida dessa organer vid slutet af den goda årstiden äro föga eller mycket utvecklade. För detta ändamål kunde man t. ex. mot slutet af Oktober undersöka och anteckna deras storlek med hän-

seende till längd och tvärdiameter. Dessa upgifter få värde derigenom, att bladens tidiga framkomst och sjelfva löfsprickningsperioden om våren mindre beror af denna årstids temperatur än af den grad af utveckling, som knopparne hunnit före vintersömnen.

5. Det blir lätt att om våren observera æstivationen eller den tid då knopparne svälla och fyllas med saft. Denna epok sammanfaller med safvens upstigande, således med vintersömnenens slut; det är i detta sista hänseende som denna observation isynnerhet är af vigt.

6. I fråga om löfsprickningen, bör man observera ej blott utvecklingen af de första bladen utan ock den tid då alla bladen erhållit sin normala konsistens, form och färg. — Vid sommarens slut observere man färgförändringens början och tiden då den blifvit allmän; vidare början och slutet af bladfällningen.

7. Utom de af Quetelet antagna periodiska företeelser, gifves det tvenne, som synas vara af vigt. Träd och buskar finnas nemligen, som hafva en dubbel löfsprickning, en om våren och en vid solståndet. De sednare skottens blad skiljas tillräckligt från de förres. Så t. ex. hafva hos videarterna de om sommaren utvecklade bladen stipler, som saknas om våren. Tidpunkten för den sednare bladutvecklingen är intressant derföre, att den betecknar sommarens och den starkare heltaus början; den torde äfven stå i ett märkligt förhållande till flera periodiska fenomen inom djurriket, isynnerhet till vissa insekters framkomst. — Den andra periodiska företeelsen, som dock är af mindre vigt än den nyss nämnda, bestämmes af stiplerna, och det torde vara gagnande att anmärka den tidpunkt då dessa affalla, naturligtvis på sådana träd, der icke (såsom på allmänna linden) blad och stipler på samma gång affalla.

I öfverensstämmelse med det nu anförda har Hr Spring lemnat planen till en tabell, hvori alla de särskildta momenterna uplagas under sina egna rubriker. Den har följande utseende.

Vexlartens namn.		
Safvens upstigning, utmärkt genom knopparnes svällning.		
Bladen.	Utveckl. af första bladen.	
	Allmän löfsprickning.	
	Början till bladens färgförändring.	
	Allmän färgförändring.	
	Början till bladfällning.	
	Slut på bladfällningen.	
	Andra löfsprickningen (i fall den eger rum.)	
Stiplernes affall. †		
Blommor.	Blomknoppar visa sig.	
	Första blomman öppnar sig.	
	Allmän blomning.	
	Blommor vissna.	
	Dess öppning.	Obs. på en särskild blomma.
	Befruktning.	
Fruktämnet sväller.		
Frukten.	Frukten mognar.	
	Frö utsläppes.	
Knoppars storlek i slutet af Oktober.		
Varaklighet.	Vintersömnens	
	Den verksamma vegetations	
	Bladens	
Blommornes		
Särskilda anmärkningar		

III. Hvarjehanda.

1. I Köpenhamns botaniska trädgård hafva nya drifhus blifvit upförda, nemligen ett varm-hus och ett Orchid-hus; ehuru dessa i efterhöst komma under tak, kunna de dock icke i vinter begagnas, hvarigenom vårdandet och förvarandet af den mängd tropiska vexter, hvilka genom Hr Liebmanns resa vunnits, blir svårt och besvärligt. — Sjelfva den botaniska trädgårdens skall också till omfånget utvidgas medelst omkring $\frac{3}{4}$ tunneland jord, som den till nyåret erhåller af så kallade Gammel holmen.

2. Det namn *Psammophila*, hvilket Prof. Fries föreslagit för *Arundo arenaria* och *baltica*, i ställe för det med ett slägtnamn bland insekterna homonyma *Ammophila*, måste väl ock just af samma anledning förkastas, enär ett insektslägte bland *Hymenoptera* redan 1840 blifvit kalladt *Psammophila*; jfr *Hymenoptera europæa auct. Dahlbom fasc. 1.*

3. Slägtnamnet *Pontinia*, hvilket af Prof. Fries i förra numret af denna tidskrift föreslogs för *Agrostemma cæli rosa* torde för prioritetens skuld nödgas vika för namnet *Eudianthe*, hvilket hos Reichenbach betecknade en sektion af *Lychnis*, men af Fenzl i andra supplementet till *Endlichers genera plantarum* (utgifvet 1842) uphöjts till ett eget slägte med arterna *Agr. cæli rosa* L. och *Lychnis læta* Ait. — I sammanhang härmed torde det ej vara ur vägen att här kortligen angifva, huru Fenzl i nyssnämnde supplement fördelar de till tribus *Lychnideæ* hörande vexter samt sålunda angifva i hvad mån hans åsichter härom afvika från dem, hvilka i sjelfva *Genera plantarum* äro framställda, helst Prof. Fries, som då ännu saknade tillgång till detta supplement, ej dervid kunde fästa upmärksamheten i sin i föregående nummer lemnade redogörelse för Brauns upställning. *Diantheæ* betraktas som en egen tribus af *Sileneæ* och komma således ej ifråga bland *Lychnideæ*, hvartill följande släkten hänföras: 1. *Gypsophila* L. så begränsadt som i *genera pl.* — 2. *Saponaria* L. innefattar allenast subgenus *Smegmanthe* i *Gen. pl.*, de andra båda äro fränskiljda: *Melandrium* som eget slägte och *Silenanthe* såsom sektion af *Silene*. — 3. *Vaccaria* Medik. oförändradt. —

4. *Silene* L. med följande afdelningar: a. *Nanosilene*; b. *Behenanthé*; c. *Orites*; d. *Coniomorpha*; e. *Elisanthe*; f. *Stachymorpha*; g. *Rupifraga*; h. *Heliosperma*; i. *Siphonomorpha*; k. *Atocion*, bland hvilka a, e och h i Gen. plant. hänfördes till *Saponaria* och gemensamt bildade dess sektion *Silenanthe*. — 5. *Melandrium* Röhl. innefattar *Saponariæ* subgenus c. *Melandrium* och *Lychnidis* subgenus d. *Gastrolychnis* i Gen. plant. — 6. *Eudianthe* utgöres af *Viscariæ* subgenus b. *Eudianthe* i Gen. plant. — 7. *Viscaria* Röhl. innefattar allenast arterna *Lychnis viscaria* L. och *L. alpina* L. af släktet *Viscaria*, sådant det i Gen. plantar. är framställt. — 8. *Petrocoptis* Braun utgöres allenast af arten *Lychnis pyrenaica* Berg., hvilken i Gen. plant. hänfördes till afdeln. *Eulychnis* under *Lychnis*. — 9. *Lychnis* Tournef. L. med sektionerna: a. *Eulychnis* (excl. *L. pyren.*); b. *Agrostemma* (*Agr. coronaria* L.). — 10. *Githago* Desf. innefattande *Lychnidis* sect. a. i Gen. plant. (*Agrost. Githago* L.). — 11. *Cucubalus* Tournef. oförändradt.

5. Från Ingeniör Vahlberg, som är stadd på vetenskaplig resa i södra Afrika, har för icke länge sedan ankommit bref skrifvet i Natal, hvori han redogör för sin resa. Detta bref afser mest det zoologiska, men man finner deraf ock dels att han ingalunda lemnar botaniken utan tillbörlig upmärksamhet, dels ock att en af honom nyligen afsänd ny remiss med naturalier äfven innehåller många vextfrön.

6. Såsom bevis på huru långsam kommunikationen här i Sverge är, kan tjena, att vi ännu icke här i Lund erhållit *Arrhenii atlas öfver vext-terminologien*; *Kröningsvärds Flora Dalekarlica*, *Hartmans Flora 4:e editionen*, för att ej tala om utländska arbeten; så t. ex. har allenast I häfte af *Linnæa* för innevarande år ankommit; 40:de fascikeln af *Flora Danica* är ännu ej anländ, o. s. v. Dessa omständigheter få tjena som ursäkt att nr 3 af Literaturbihanget ännu ej utgifvits, emedan Utg. gerna önskade deri kunna referera åtminstone och i främsta rummet de i Sverge utgifna botaniska arbeten.